

være ved denne Leilighed at nævne de Fortjenester, som den ærede Rigsdagsmænd, jeg før omtalte, og som vilde søge Analogier til nærværende Lovforslag i vor ældre Lovgivning (Schlegel), har af den Sag; men der staaer overmaade Meget tilbage i den Henseende at gjøre. Det er kun i meget ringe Omfang, at den private Virksomhed endnu har kunnet hjælpe, den har ikke kunnet hjælpe uden et forholdsvis ringere Antal. Naar det her opstilles som en Statsopgave, at man skal skaffe Landarbejderne et godt Hjem, hvad er da naturligere, end at der da ogsaa af Arbejderne i Kjøbstæderne opstilles den Fordring: Staf ogsaa os et godt Hjem, lad det ikke være nok med, at maaske nogle Enkelte gennem disse frivillige Foreninger kunne erholde det, men lad Staten med dens store Kræfter træde til og skaffe os det Allesammen? Og vil man sige: Der er ingen Sikkerhed, saa svarer jeg dertil, at det viser sig, at saadanne Byggeforeninger, indrettede paa en fornuftig Maade, indrettede med tilbørlig Forsigtighed, kunne overmaade godt bære sig selv; det kommer kun an paa, at det indrettes paa en fornuftig Maade, at det holdes indenfor de tilbørlige Grændser, og i denne Henseende nærer jeg den største Betænelighed. Det tror jeg, at Erfaringen viser, at det ikke vilde ske, hvis man gjorde det til en Statsopgave, hvis Staten skulde tage sig af noget Saadant. Nei, da er Grændsen ikke at holde, da er den fornuftige, langsomme, maadeholdne Fremstriden ikke at naae. Det er derfor en stor og efter min Mening betænelig Sag at indlade sig paa noget Saadant som det, jeg her har omtalt; men det forekommer mig, at det vilde være en ganske naturlig Konsekvens, naar man ikke ubelukkende stiller sig paa Landbostandpunktet, men ogsaa ser lidt paa, hvorledes der naturlig maa tænkes i Kjøbstæderne. Mindretallet er af den Formening, at man maa holde paa det gamle Princip, paa det, som hidtil har været anset som Regel, nemlig at den Forpligtelse, som kan paalægges Staten, som det Offentlige kan vedkjende sig ligeoverfor dem, der lide Nød og ere i Trang, er, hvad der hidtil har været indbefattet under Begrebet af Fattighjælp. Det er ganske vist ingenlunde tilstrækkeligt, dermed opfyldes ingenlunde de Fordringer, som man naturlig maa stille, de Onster, som nødvendigvis maa gjøre sig gjældende hos ethvert Medlem af Samfundet; men hvad der skal gjøres mere, skal efter vor Mening ske ad Frivillighedens Vej, det skal gjøres gennem private Foreninger. Vil man derimod have, at Staten skal paatage sig det, der nu betragtes som hørende til de private Foreningers Virksomhed, at Staten skal overtage deres Over, ja, saa kommer man ind paa en Vej, hvor det er os umuligt at se, hvor man skal ende, og det er derfor, at vi have haat saa store Betæneligheder ved nærværende Lovforslag. Vi tør ikke tilraade at betræde

denne af det ærede 12te Longevalgte Medlem (Kosensørn) som ny betegnede Vej. Jeg skal endnu kun gjøre en Bemærkning med Hensyn til, hvad den ærede Ordfører for Flertallet udtalte angaaende vort Ændringsforslag under Nr. 10. Jeg forstod egenlig ikke ret Alt, hvad han ytrede i denne Henseende. Det forekom mig, at, trods hvad jeg havde bemærket, vilde han paa ingen Maade gaa ind paa Andet, end at vort Ændringsforslag under Nr. 3 og vort Ændringsforslag under Nr. 10 stode i en nødvendig Sammenhæng. Det gjøre de virkelig ikke. De staa slet ikke i nogen Sammenhæng med hinanden, og de ere aldeles ikke afhængige af hinanden. Der er kun den Forbindelse imellem dem, at § 2 f er citeret i Ændringsforslaget under Nr. 10; men iøvrigt kan det One godt vedtages og det Andet forkastes. Sammenligningen maa være mellem vort Ændringsforslag Nr. 10 og Flertallets Ændringsforslag under Nr. 9. Det er to Udtryk for i det Væsentlige den samme Tanke, kun med nogle forskellige Bestemmelser. Men med Hensyn til Ændringsforslaget under Nr. 9 kan jeg ikke lade være at gjøre den ærede Ordfører et Spørgsmaal. Naar nu det Tilfælde indtræder, at en Kreditforening til en Termin ikke ser sig istand til at betale Kreditorerne deres Renter, og som Følge deraf ser sig nødsaget til at henvende sig til Staten og bede om, at den lovede Garantii maa træde i Virksomhed, er der da i Virkeligheden nogen Grund til, at Staten skal renoncere paa den Ret, som den dog ganske naturlig har til i saa Fald at gribe ind? Er der da nogen Grund til, at den skal sige: Det renoncere jeg paa, indtil jeg ser, om I ville opkræve Gytradrags fra Interessenterne; saalænge det ikke sker, rører jeg mig ikke, jeg bryder mig aldeles ikke om, enten I trække paa Statskassen eller ei? Mig forekommer det at ville være noget besynderligt, og det er derfor, at det forekommer mig, at Tanken i det Ændringsforslag, som er stillet af os under Nr. 10, og som giver den ærede Indenrigsminister Bemyndigelse til at gribe ind, saasnart Statsgarantien træder i Virksomhed, saavel som ogsaa naar der er gjort Krav paa det solidariske Ansvar, fortjener Fortrinet.

Ordføreren (Oye nb 11): Jeg skal søge saa meget som muligt at holde mig den Mindelse efterrettelig, vi fik igaaer i Slutningen af Mødet af den ærede Formand, og skal derfor bestrebe mig for, at de Bemærkninger jeg er nødsaget til at gjøre overfor den ærede Ordfører for Mindretallet blive saa korte og koncise som muligt. Den ærede Ordfører for Mindretallet begyndte med at udtale sig angaaende Ændringsforslaget Nr. 1, som gaar ud paa at borttage Bestemmelsen om, at den eventuelle Kreditforening kun skal gjælde for Landet, og at Kjøbstæderne bør medtages. Han udtalte i den Henseende, at han ikke havde